

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ

УТВЪРДИЛ,
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ
НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ:.....(п).....
(ЖЕЛЯЗКО ЖЕЛЯЗКОВ)

ОБЛАСТЕН ПЛАН
ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ
2010-2020г.

I. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Областния план за енергийна ефективност на област Добрич е разработен на основание чл.11, ал.1 от Закона за енергийна ефективност и в съответствие с Националната стратегия за енергийна ефективност.

Основните цели на областната политика в сферата на енергийната ефективност са заложи и произтичат от националното законодателство:

- Енергийна стратегия на Република България;
- Закон за енергийната ефективност;
- Програма на Правителството на европейското развитие на България 2009 – 2013г.;
- Първи национален план за действие по енергийна ефективност 2008 – 2010г.
- Национален план за действие по промените в климата;
- Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност 2005-2015;

- Директива 2006/32/ЕО за енергийна ефективност при крайното потребление и енергийните услуги на Европейския парламент и Съветът на европейския съюз;
- Директива 2002/91/ЕО Европейския парламент и Съветът на европейския съюз, относно енергийната ефективност на сградния фонд.

Разработването на Областен план по Енергийна ефективност е задължителна част от държавната политика по ЕЕ. При изготвянето му е отчетено:

- На задължително енергийно обследване подлежат промишлени системи с годишно потребление над 3000 MWh и сгради – държавна и/или общинска собственост, определени в Наредба №РД-16-294 от 01.04.2008 г. за обследване за енергийна ефективност;
- Наредбата за методиките за определяне на националните индикативни цели, реда за разпределяне на тези цели като индивидуални цели за енергийни спестявания между лицата по чл. 10, ал. 1 от закона за енергийната ефективност, допустимите мерки по енергийна ефективност, методиките за оценяване и начините за потвърждаване на енергийните спестявания;
- Съгласно чл.19 ал.2 от ЗЕЕ на задължителното сертифициране подлежат 2 сгради - държавна или общинска собственост - в експлоатация, с обща полезна разгъната площ над 1000 кв. м.;
- За изпълнение на дейностите за подобряване на ЕЕ се осъществява контрол, в съответствие с глава VI от ЗЕЕ. Предложената в Областния план за енергийна ефективност, съвкупност от механизми и мерки за повишаване на енергийната ефективност на крайните потребители, действията за оптимизация на крайното енергопотребление, както и финансовите механизми за изпълнението им, идентифицират възможностите и бариерите за провеждане на политика за енергийна ефективност в Област Добрич.

II. ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Енергийната ефективност е средство за повишаване качеството на енергийните услуги при приемлива цена за обществото и възможност за намаляване на енергопотреблението чрез внедряване на конкретни мерки за икономия на енергия. Тази политика, като съставна част от енергийната политика на Република България, се базира на националните приоритети и е в хармония с изискванията на европейските директиви и пазарни механизми. Главното условие за прилагане на успешна политика по енергоспестяване и оползотворяване пълноценно на енергийните ресурсите, в област Добрич е привличането на инвестиции в “управление на енергопотреблението” за реиновация на съществуващи производства и сграден фонд. Областния план по енергийна ефективност предлага дейности и мерки, свързани с намаляване на енергопотреблението в производствения и обслужващия сектор, комуналните обекти и сградите. Планът предвижда и изграждане /реновиране на инфраструктура, свързана с енергопотреблението и потреблението на горива/. Той е разработен в изпълнение на Националната дългосрочна програма по енергийна ефективност 2005-2015г., чиято основна цел е намаляване енергийната интензивност на БВП, чрез намаляване енергийната интензивност във всички

икономически сектори - крайни потребители на горива и енергия: индустрия, транспорт, услуги, бит и селско стопанство. Настоящият Областен план за енергийна ефективност обхваща периода 2010 –2020г. и изпълнява държавната политика по енергийна ефективност за постигане на спестяване на крайното енергийно потребление средно 1% годишно. Страната ни е поела ангажимент за периода 2008-2016г., съгласно Националната индикативна цел да постигне пестене на горива и енергии в размер на 627 ktоe или 7291GWh. Междинната цел възлиза на 209 ktоe спестени горива и енергии до края на 2010г., което представлява 3% от осреднената стойност на крайното енергийно потребление в обхвата на Директивата.

В изпълнение на държавната политика за енергийна ефективности и с оглед осигуряване на енергийна независимост са предприети мерки, насочени към разширяване на газифицирането в Област Добрич, базиращи се на извършено проучване на потенциални производствени, обществени и граждански нужди от снабдяване с газ на областта.

Другото направление за осигуряване на енергийна независимост са възобновяемите енергийни източници. Използването на възобновяемите енергийни източници намалява зависимостта от внос, подобрява сигурността на енергоснабдяването, осигурява изпълнението на задълженията по опазване на околната среда и намаляване на емисиите на CO₂, облекчава търговския баланс и подпомага трудовата заетост. В световен аспект на възобновяемите енергии се гледа като на сериозен икономически залог. Наричани още технологии за "безплатна енергия", алтернативните източници на енергия - слънчева, вятърна, геотермална водородна, хидроенергия, енергия от биомаса - един ден биха могли да заместят петрола, газа и въглищата. Вятърът, слънцето, хидроелектроенергията и биомасата имат и две предимства. Първо - оборудването за тях се инсталира лесно, което позволява да се използват в изолирани зони. Второ предимство е екологично - тези енергии ограничават замърсяването на околната среда и тяхното използване ще допринесе за намаляването на вредните газови емисии.

Изпълнението на Областния план за енергийна ефективност ще има значителен ефект върху конкурентността на българската и в частност на областната икономика и заедно с непрекъснатото нарастване на цените на енергийните ресурси ще упражни силно въздействие в посока на намаляване на енергийната интензивност на БВП на областта в посока към нормалните европейски нива. Един от най-важните ефекти от осъществяването на Областния план по енергийна ефективност и програмата за неговото изпълнение се отнася към околната среда. С изпълнение на мерките по ЕЕ и ВЕИ значително се намаляват емисиите, отделени в атмосферата от горивни процеси – въглеродни, серни и азотни оксиди, прах и сажди.

III. СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ

Състоянието на енергийната ефективност в област Добрич не се различава от това в страната като цяло. Основните причини за високата енергоемкост на икономиката и битовия сектор са:

- наследена енергоинтензивна инфраструктура;

- морално остарели машини, съоръжения и остарял и неподдържан сграден фонд технологии;
- неблагоприятен енергиен баланс на домакинствата;
- недостиг на финансови средства за придобиване на енергоспестяващи уреди;
- недобро познаване на финансовите инструменти за реализация на инвестиционни проекти за енергийна ефективност.

Основните трудности и бариери при реализацията на целенасочени действия за енергийна ефективност са:

- липса на централна топлофикация в населените места на областта;
- недостатъчна осведоменост на потребителите за съществуващи нови технологии и възможностите за намаляване на консумацията;
- липса на достатъчни и добре подготвени експертни кадри в администрациите по управление на общински, обществени, образователни и здравни обекти за въвеждане на мерки за постигане на енергийна ефективност;
- липса на координирани действия между институциите;
- затруднен достъп до инвестиции по проектите за енергийна ефективност и ограничени възможности на общините за собствени разходи;
- липса на целеви финансов ресурс;
- липса на практика за наблюдение и анализ ефективността на енергийните системи;
- липса на стимули за ограничаване на енергопотреблението;
- липса на публично-частно партньорство в сектора.

IV. ЦЕЛ И ОБХВАТ

1. ЦЕЛ

Областният план за енергийна ефективност на област Добрич е разработен на основата на държавната политика по енергийна ефективност, нуждите и предвижданията на общините, както и приоритетите за развитие на областта като цяло. Повишаването на енергийната ефективност е дейност, която е носител както на висок икономически ефект, така и на висок социален и екологичен ефект. На тази база Областният план за енергийна ефективност трябва да идентифицира възможните дейности и мерки, свързани с преодоляване на бариерите и проблемите по енергоспестяването, по-рационално оползотворяване на горивата, намаляване на енергийната интензивност във всички сектори на икономиката, запазване на полезната енергийна стойност на енергийните носители, използване и съхраняване на местните енергийни източници и природни ресурси. Чрез Областният план за енергийна ефективност се анализира текущото състояние на енергийното потребление в област Добрич. Целите, поставени в Областният план за енергийна ефективност са съобразени с общите цели за развитие на Североизточен район за планиране, както и със спецификата и потенциала на областта.

Специфична цел 1.2. Разширяване и модернизация на съществуващата енергийна инфраструктура, оптимизиране на енергопотреблението, въвеждане на енергоефективни технологии. Дейностите ще бъдат насочени към енергоефективното технологично обновяване на инсталации и съоръжения на предприятия и сгради, подпомагане изграждането на инсталации и мощности за производство на топлина и електрическа енергия от възобновяеми източници, изграждане на разпределителна мрежа за биогорива или електричество от биомаса, саниране на сгради и др.

Специфична цел 1.3 “Развитие, укрепване и обновление на градските центрове и прилежащите територии”. Интервенциите ще бъдат насочени към мерки свързани с енергийната ефективност и икономичното използване на природните ресурси при отчитане на икономическата ефективност, обновяване на жилищния фонд, благоустройство на територията. Предвидените действия ще окажат позитивно влияние върху подобряване на качеството на живот на населението.

Стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Оптимизиране на енергопотреблението чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност.

Целта ще се осъществи чрез намаляване на разходите за горива и енергия в бита, обединяване и координиране действията по енергоспестяване в обществения сектор – обществени сгради, сгради на образованието и здравеопазването, на административното управление.

Стратегическа цел 2: Намаляване на относителното енергийно потребление за производството на единица продукция от предприятията в област Добрич и повишаване на конкурентноспособността на произведената продукция, в сферата на индустрията, селското стопанство, услугите и транспорта, технологично обновление на промишлеността.

Стратегическа цел 3: Изграждане на нова и разширяване на съществуващата енергийна инфраструктура.

Тази стратегическа цел е насочена към модернизацията на енергийната инфраструктура.

Стратегическа цел 4: Намаляване на замърсяването на околната среда и подобряване на екологичната обстановка.

Важно да се спомене тук е Протоколът от Киото, ратифициран през 2002г. С подписването му страната ни се задължава да намали с 8% равнището на парниковите газове за периода 2008-2012г. Една от стратегическите цели на Областната стратегия е опазване и подобряване състоянието на околната среда, в съответствие с европейските стандарти и подкрепа на мерки на международно ниво за преодоляване на регионални и глобални екологични проблеми.

Стратегическа цел 5: Повишаване жизнения стандарт на населението.

Реализирането на всичките стратегически цели ще доведе и до повишаване на качеството на живот на населението. Постигането на тези цели може да се осъществи чрез:

- Разработване на Областна програма за постигане на целите;
- Разработване на проекти за енергийна ефективност;
- Обединяване и координиране на действията по енергоспестяване в обществения сектор;
- Създаване на предпоставки за влягане на инвестиции и финансиране на мерки, свързани с ефективното енергопотребление и използването на възобновяеми енергийни източници;
- Реализиране на публично – частно партньорство;
- Провеждане на мероприятия за популяризиране на мерките за енергийна ефективност и промяна в енергийното поведение на различните групи потребители.

Политиката на областно ниво в сферата на енергийната ефективност, има за цел да локализира и посочи недостатъците на енергийното потребление и същевременно да изложи препоръки и насоки за преодоляване на проблемите. Основната цел е да се начертаят параметрите за развитие, да се посочат източниците на финансиране и сроковете за изпълнение. Необходима е системна и целенасочена работа за разясняване на жителите на областта, че пестеливото използване на енергията и санирането на жилищните сгради е необходимост, както и да се популяризират мерките по използване на възобновяеми енергийни източници. Водещо в това отношение ще бъдат добрите национални и европейски практики.

V. ИЗБОР НА ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ

Прилагането на Областният план за енергийна ефективност съществено ще допринесе за повишаване на жизнения стандарт на населението, подобряване състоянието на околната среда и на екологичната обстановка, изграждането на нова и разширяването на съществуващата инфраструктура, които са приоритети за развитието на област Добрич. Чрез повишаване на енергийната ефективност ще се намалят разходите на общинските бюджети, ще се подобри комфорта на населението и ще се осигурят средства за решаване на други важни обществени проблеми. Постигането на стратегическите цели ще се осъществи чрез мерки за подобряване на енергийната ефективност в следните сектори:

1. БИТОВ СЕКТОР

Мярка 1.Обновяване на жилищните сгради.

Мярката е насочена към приоритетно саниране на едропанелните и другите многофамилни жилищни сгради, чрез осигуряване на финансови поощрения за обновяване на сградите (подмяна на дограма – намаляване значително инфилтрацията и осигуряване на добра плътност с висококачествени профили и уплътнения на прозорците). Повишаване

на топлинната изолация на стени, покриви, тавани и подове; Използване на нови енергоспестяващи строителни материали за изолация, градоустройство модернизирани на жилищните комплекси. Обновяване на уредите за отчитане на ел. енергията и мрежата за разпределение и снабдяване с енергия. Подобряване на енергийните характеристики на съществуващия жилищен фонд чрез обновяване, което ще доведе до намаляване на топлинните загуби, повишаване експлоатационните качества на жилищата и постигане на комфорт на обитаване. Внедряване на високоефективни материали и технологии при ново строителство и при обновяване на съществуващи сгради.

Мярка 2. Ефективно осветление.

Мярката е насочена към модернизирани на осветлението без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението – чрез използване на енергоспестяващи и компактни луминисцентни лампи.

Мярка 3. Стандарти за минимална ефективност на електрическите уреди, отоплителните системи и енергийни характеристики на сградите.

Мярката е насочена към закупуване на енергийно ефективни уреди чрез хармонизиране на стандартите за домакински уреди и етиктиране относно разход на енергия. Създаване на информационна среда при закупуване и избор на енергоефективно оборудване и уреди. Информацията за енергийната консумация мотивира избора на потребителите при закупуване не само на база цена на уреда, но и на база енергиен разход по време на експлоатация (задължаване на производителите, вносителите и търговците за осигуряване и поставяне на етикети на битовите уреди). Осигуряване на възможности за техникo – икономически оправдан избор на енергоносители и отоплителни съоръжения за битови сгради. Внедряване на високоефективни съоръжения и автоматизирани системи за управление. Подмяна на съществуващите отоплителни уреди, с по – ефективни такива. Енергийна паспортизация на сградите при нов строеж, реконструкция, основно обновяване, основен ремонт, в съответствие с техническите изисквания и методите за определяне на потребената топлина за отопление.

2. УСЛУГИ

Мярка 1. Обследване на сгради – държавна или общинска собственост, с обща полезна площ над 1000кв.м (Закон за енергийната ефективност).

Мярката е насочена към повишаване информираността на държавната администрация, относно финансовите възможности за обследване на сгради – държавна или общинска собственост. Идентифициране на възможностите за намаляване на енергийната консумация в обществените сгради, повишаване на енергийната ефективност и постигане на висока степен на опазване на околната среда.

Мярка 2. Обновяване на сгради – държавна или общинска собственост.

Мярката е насочена към обновяване на сградите: подмяна на дограмата – намаляване значително инфилтрацията и осигуряване на добра плътност с висококачествени профили и уплътнения на прозорците; повишаване на топлинната изолация на стени, покриви, тавани и подове; използване на нови енергоспестяващи строителни материали за изолация, подмяна на съществуващи отоплителни уреди с по – ефективни такива; реализиране на публично – частно партньорство при обновяване на сградите.

Мярка 3.Ефективно осветление.

Мярката е насочена към модернизиране на осветлението без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението, и реконструкция на уличното осветление.

Мярка 4.Газификация.

Мярката е насочена към разширяване на изградената газопреносна и газификационна мрежа, обслужваща битови, стопански и обществени абонати и функционираща в населените места, в съседство с газопреносната мрежа.

3. ИНДУСТРИЯ

През последните години спадът в промишленото производство доведе да поетапнонамаляване на консумацията на енергия за промишлени цели. Въпреки този спад в България количеството потребена енергия на 1000 \$ от БВП е 2,5 пъти по-високо от това в ЕС. По отношение на страни членки като Чехия, Полша и Унгария, нашата икономика консумира от два до три пъти повече енергия за производството на едно и също количество продукция. Областната политика по енергийна ефективност, в сферата на индустрията, е свързана с намаляване на относителното енергийно потребление на единица произведена продукция. За повишаване на енергийната ефективност в този сектор е необходимо ефективно и екологосъобразно използване на съществуващите природни ресурси и алтернативни енергоизточници - модернизация на съществуващите и внедряване на съвременни енергоспестяващи технологии /възобновяеми енергийни източници и др./.

Мярка 1. Обследване за енергийна ефективност на индустриалните предприятия и изграждане на система за наблюдение и контрол на енергоемкостта в сектора.

Мярката е насочена към обследване на водещите за БВП на областта предприятия, за намаляване на енергийната интензивност. Повишаване на конкурентоспособността на предприятията в резултат на обследването. Мярката е насочена и към изграждане на системи за оценка и управление на осветлението, системи за управление на вентилационни и климатични агрегати, системи за контрол на произведената продукция и др.

Мярка 2. Енергоефективно технологично обновяване на предприятията.

Мярката е насочена към енергоспестяване по технологични агрегати и съоръжения, електродвигатели, трансформатори и осветителни инсталации. Подмяна на технологично оборудване, смяна на горивна база (от въглища/нефт на газ), когенерация (смесеното производство на електрическа и топлинна енергия). Оползотворяване на отпадъчна топлина, оптимизация на процеси, реконструкция на енергийната инфраструктура използване на алтернативни възобновяеми източници. Стимулиране на въвеждане на иновации в предприятията, в областта на енергийната ефективност.

Мярка 3. Въвеждане на европейските норми за осветление на промишлени и административни сгради.

Мярката е насочена към модернизиране на осветлението без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението.

4. ТРАНСПОРТ

Голяма и увеличаваща се част от транспорта консумира горива без да участва пряко в създаването на БВП. Това са личните МПС, чийто брой и среден годишен пробег през последните години бързо нарастват. Независимо от увеличаващите се цени на горивата и мерките по ЕЕ, тенденцията е към нарастване на този дял. Това води след себе си увеличаване на вредните газове в атмосферата и замърсяване на околната среда.

Мярка 1. Подобряване на инфраструктурата и поддържане на съществуващата.

Мярката е насочена към подобряване на инфраструктурата и поддържане на съществуващата, с цел намаляване на времето за пътуване и съответно консумацията на горива и енергия. Увеличаване дела на обществения транспорт и автомобилите ползващи, природен газ за енергиен носител. Възстановяване на градския транспорт.

Мярка 2. Подобряване на организацията на движение в населените места.

Мярката е насочена към подобряване на организацията на движение в населените места, за намаляване консумацията на горива.

Мярка 3. Периодични технически прегледи на превозните средства.

Мярката е насочена към проверка на техническото състояние на основните системи на автомобилите и на допустимите емисии на въглероден оксид и дим в изгорелите газове. Ако превозното средство не отговаря на изискванията не получава разрешение да се движи по пътищата.

5. СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Селското стопанство в България и в частност на територията на област Добрич е неколкократно по-малко енергоемко, в сравнение с европейското.

Мярка 1. Обновяване на селскостопански сгради.

Мярката е насочена към подобряване на топлинната изолация на сградите. Подобряване ефективността на отоплението в селскостопанските сгради и използване на енергоспестяващо осветление.

Мярка 2. Модернизиране на селските стопанства.

Мярката е насочена към опазване на околната среда, чрез намаляване на вредните емисии и отпадъци. Подобряване на ефективността на използваните ресурси, подмяна на селскостопанският парк. Въвеждане на иновативни технологии в селското стопанство.

Мярка 3. Използване на възобновяеми енергийни източници.

Мярката е насочена към производство на биогорива от биомаса и производство на енергия от възобновяеми енергийни източници.

6. ХОРИЗОНТАЛНИ МЕРКИ

Мярка 1. Информираност на населението.

Енергийната ефективност засяга всички човешки дейности и подобряването ѝ трябва да се отрази положително на производителността на труда и качеството на живот на хората. Мярката е насочена към информиране на гражданите и бизнеса за възможностите и мерките за подобряване на енергийната ефективност и разпространение на добри практики; Търсене на инвестиции за енергийно ефективни мерки и проекти. Организиране на кръгли маси за разясняване на прилагането на законодателството в областта на енергийната ефективност.

Мярка 2. Повишаване на енергийната ефективност на областно, общинско и национално ниво.

Мярката е насочена към по-добра координация между действията на министерства, държавни ведомства, областни и общински администрации за изпълнение на държавната политика по енергийна ефективност; Разработване на областни и общински планове по енергийна ефективност.

VI. ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Според предварителния експертен анализ в “Националната програма за енергоспестяване до 2014г.” е посочено, че потенциалът за енергоспестяване в индустрията е най-малко 30%, в битата и услугите 15%, а в съществуващия сграден фонд до 50%. Най – важните резултати, които ще се постигнат с реализирането на Областния план по енергийна ефективност на област Добрич са:

1.Икономия на енергия - възвръщането на вложените в топлоизолиране на обектите средства могат да се възстановят в кратки срокове, при:

- Икономия на топлинна енергия;
- Икономия на електрическа енергия;
- Икономия на горива.

2.Екологичен ефект - Крайният екологичен ефект се изразява в намалени емисии на въглероден диоксид. Прилагането на пакет от мерки по енергийна ефективност за жилищата би предотвратило замърсяване с CO₂ и ще доведе до:

- Намалени емисии на парникови газове;
- Икономия на средства.

3.Социален ефект – прилагането на мерките по енергийната ефективност би довело и до пряк резултат върху бюджета на всяко домакинство. След изпълнение на дейностите, ще се създадат условия за намаляване на безработицата и увеличаване дела на постоянно заетите квалифицирани работници. Изпълнението на планът по енергийна ефективност ще доведе и до:

- **Опазване на околната среда;**
- **Забавяне на процеса на изчерпване на природните енергийни ресурси;**
- **Подобряване на условията и стандарта на живот на хората;**
- **Диверсифициране на енергийните доставки и намаляване на зависимостта на обектите от цените на горива и енергии;**
- **Създаване на нови пазарни възможности за търговци (производители, фирми за услуги и т.н.) и разкриване на нови работни места.**

VII. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Като се отчита специфичният характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти, заложи в Програмата за изпълнение на плана за енергийна ефективност, планът за енергийна ефективност ще се изпълни поетапно както следва:

- Инвестиционно намерение.

Това включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целесъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението му и др. Тези проучвания следва да изяснят и положението по редица маркетингови, технологически и други въпроси.

- Предварително проучване.

Необходимо е да се направи предварително (предпроектно) проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление - състояние на съоръженията, конструкциите, енергийните системи, изследване на енергийните разходи за последните години и др.

- Инвестиционен проект.

Разработване на инвестиционен проект е необходимо в някои случаи поради спецификата и обема на предвидените дейности – например, Подмяна на отоплителната инсталация, Подмяна на котел на твърдо гориво с котел на природен газ и др.

- Подготовка и изпълнение на строителството.

Това включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително – монтажни дейности за постигане на поставената цел.

- Мониторинг.

За установяване на намалението на енергийното потребление след реализацията на съответните дейности и мерки, следва да се извършват ежемесечно отчитане и записване на параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжката на инсталациите и др.

VIII. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

В съответствие с изискванията на чл.11, ал. 3 от ЗЕЕ за изпълнение на мерките, заложи в областните планове за енергийна ефективност, съставяни всяка година от централните органи на изпълнителната власт, областните управители и другите държавни органи, се предвиждат средства в собствените бюджети. При обекти със смесена собственост (държавна и общинска) средствата, предоставяни от републиканския бюджет, могат да бъдат заявени чрез бюджетите на съответните ведомства пропорционално на дяловете им. Отпуснатите от държавния бюджет средства трябва да бъдат изразходвани в рамките на една календарна година. Водещо в изпълнението на Областния план по енергийна ефективност е наличието на финансов ресурс за осъществяване на проектите в тази насока. Без осигуряването на същия предприемането на конкретни действия е немислимо. При извършването на финансовите разчети трябва внимателно да се определи баланса между наличния ресурс и този, който трябва да се привлече от донорски организации и банки. Общините от област Добрич не разполагат със собствени финансови средства за инвестиции в проекти по ЕЕ. Всяка община е заинтересована да реализира подобни проекти, тъй като те водят до значителни икономии в бюджета и резултата е бърза възвращаемост на вложените средства. За да реализират проектните си намерения,

обаче те трябва да разчитат на публично-частното партньорство между фирмите, обществената сфера и финансовите институции и внимателно да прецизират своите проекти. По отношение на бизнеса, подкрепата на проектите по енергийна ефективност в производствената сфера, ще трябва да се осъществи с осигуряването на преференциални кредити и грантове от финансовите организации и фондове с цел да се стимулира въвеждането на енергийно-ефективни производства. Тази подкрепа към местния бизнес е задължителна, с оглед на високото ниво на енергийна ефективност, което притежават централно и западно европейските предприятия. При изпълнението на Плана за енергийна ефективност на област Добрич ще се търси финансово участие от следните източници:

Бюджетни средства на общините от област Добрич

Ролята на общините за реализирането на проектите по енергийна ефективност в обществената сфера, трябва да бъде водещо. Въпреки ограниченият си финансов ресурс, всяка община от областта трябва да заделя средства в своя годишен бюджет за дейности по енергийна ефективност. Най-целесъобразно ще бъде тези средства да се изразходват за проектиране и енергиен одит на сградите за саниране, енергийно ефективно улично осветление. Наличието на практическа проектна готовност ще облекчи в голяма степен усвояването на средства от съществуващите външни източници на финансиране.

Собствени средства на фирмите

С приемането на нашата страна в Европейския съюз и присъединяването ни към общия европейски пазарен механизъм, се увеличи нуждата от намаляване на енергийното потребление и повишаване на качеството на местната индустриална продукция, съобразявайки се с нивата постигнати от другите европейски производители. Ограничаването на производствените разходи неминуемо ще се отрази и върху средствата, които предприятията ще заделят в бъдеще за изпълнението на проекти по енергийна ефективност. При реализацията на проектните си идеи по енергийна ефективност, фирмите от област Добрич ще трябва да разчитат на собствено участие и инициатива в инвестиционния процес. Повечето външни източници изискват от инвеститора да осигури 50 % съфинансиране за изпълнение на проекта. С оглед на гарантирания ефект, до който водят голяма част от проектите по енергийна ефективност, осигуряването на собствени финансови средства, чрез една далновидна и насочена в перспектива финансова програма на фирмите, ще повиши в голяма степен усвояването на средствата от националните и международни програми и ще допринесе за повишаване на конкурентоспособността на местната продукция.

Програми и фондове

Финансиране на проекти по енергийна ефективност може да се търси от фондове и програми. По важните и значими от тях са:

- Фонд "Енергийна ефективност";

- Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика"-Схема"Въвеждане на енергоспестяващи технологии в предприятията" и „Въвеждане на възобновяеми енергийни източници в предприятията” ;
- Предприятие за управление на дейностите за опазване на околната среда (ПУДООС) към Министерството на околната среда и водите (МОСВ);
- Програма за развитие на селските райони 2007-2013г.;
- Програмите за Трансгранично сътрудничество на Румъния – България;
- Структурни фондове;
- Социален инвестиционен фонд (СИФ) към Министерството на труда и социалната политика (МТСП), за саниране на обществени сгради и изграждане, или реконструкция на отоплителни инсталации.

Механизмите за кандидатстване и финансиране по тези програми са посочени подробно от съответните ведомства.

Фонд “Енергийна ефективност”

По силата на Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ) се създава фонд “Енергийна ефективност” (глава V от ЗЕЕ). Фондът управлява финансовите средства, предоставени за инвестиционни проекти за развитие на ЕЕ, съобразно с приоритетите, заложи в Националната стратегия и в националните планове за действие, приети от Министерския съвет (чл.55 ал.1 от ЗЕЕ). Средствата на фонда ще се разходват за гарантиране и възмездно финансиране на проекти за развитие на Енергийната ефективност в България (чл.58, ал. 1 от ЗЕЕ), водещи до намаляване на емисиите на парникови газове. Фондът може да предоставя нисколихвени кредити за проекти в публичния и частния сектори и да осигурява частични гаранции по кредити, отпускани от други финансово-кредитни институции. При учредяване на сдружения на собственици, по реда на Закона за управление на етажната собственост, могат да кандидатстват за финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност от Фонд „Енергийна ефективност”, Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”, схема „Въвеждане на енергоспестяващи технологии в предприятията” ще доведе до енергоефективното технологично обновяване на инсталации и съоръжения, Финансова подкрепа ще бъде осигурена и чрез Оперативна програма „Регионално развитие”, Програма за развитие на селските райони, ОС 3, Мярка 321 „Основни услуги за икономиката и населението на селските райони”. Мярката подпомага инсталации и мощности за производство на топлина и електрическа енергия от възобновяеми източници, изграждане на разпределителна мрежа за биогорива или електричество от биомаса.

Банкови заеми

Важно място в реализацията на Плана за енергийна ефективност на област Добрич заема банковия сектор. Наличието на свободен финансов ресурс в тези организации и гарантирания ефект до който водят повечето от проектите по енергийна ефективност, дава добри възможности за съвместно изпълнение на проекти. В област Добрич вече съществува практика за предоставяне на заеми за реализацията на общински проекти, касаещи инсталирането на енергийноефективно улично осветление.

Съвременни икономически механизми

- Концесионна разновидност на финансирането от трета страна – по схемата “строителство” (*построй*) – “експлоатация” (*използвай*) – “прехвърляне на собствеността” (*предай*);
- Използване на фондове за рисков капитал (*за проекти с повишен риск, чието успешно реализиране води до големи печалби*);
- Прилагане на публично – частно партньорство в енергийната ефективност – ползите ще са намаляване на консумацията на горива, енергии и други ресурси и ще подобри качеството на предлаганите услуги, икономия на средства и развитие на областната икономика;
- Използване на механизмите по Протокола от Киото – “съвместно изпълнение” или “търговия с емисии”. Чуждестранен инвеститор изгражда в местно предприятие технология която снижава енергийните разходи, а от тук реципрочно се снижават и емисиите на парникови газове. Цената на редуцираните количества от тези газове се използват за изплащане на част от инвестицията.

IX. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ

Наблюдението на изпълнението на Областния план за енергийна ефективност се извършва от Агенцията по енергийна ефективност, специализирана структури сформирани по силата на Закона за енергийната ефективност за осъществяване на взаимодействие с органите на държавната власти и местно самоуправление при изпълнение на мерките за енергийна ефективност. Тя ежегодно събира и обобщава информация за изпълнението на плановете за енергийна ефективност.

Оптималното осъществяване на дейностите по наблюдение и оценка на изпълнените или нереализирани цели от настоящия план, ще позволи до голяма степен да се води успешна областна политика по енергийна ефективност.

X. ОЦЕНКА НА ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ

При осъществяване на текущ контрол по изпълнението на целите и мерките на Областния план за енергийна ефективност съществено значение има процеса на оценяване. Оценките са структуроопределящ елемент на изпълнение на програмния документ и ориентир за правилността на провежданата политика по енергийна ефективност. За Областния план по енергийна ефективност, в зависимост от времеви хоризонт (2010-2020г.), се формират междинна оценка и последваща оценка. Междинната оценка следва да се извършват в средата на периода на действие на областния план за енергийна ефективност . В рамките на тази оценка следва да се оценят обобщените резултати от изпълнението му, като се прави и преглед на степента на достигане на формулираните цели и мерки и се отчетат възникналите положителни или отрицателни отклонения. Оценката следва да се извърши с конкретен анализ, въз основа на който да се предвиди съответната реакция. Това реално може да послужи и като начало на евентуално

усъвършенстване и актуализация на плана. Последващата оценка, която следва да се извърши една година след приключване на срока на действие на плана, трябва да съдържа:

- Оценка на ефективността и ефикасността на използваните мерки, инструменти и ресурси за изпълнението на плана;
- Оценка на общото въздействие върху икономиката и околната среда в област Добрич;
- Анализ на факторите при изпълнение на Областния план по енергийна ефективност;
- Изводи, относно същността и начина на прилагане на областния план за енергийна ефективност, както и на резултатите от осъществените мерки.

Оценката може да се осъществява от експертите на Областна администрация - Добрич, но е възможно тя да се извършва от независим експерт. Наблюдението и оценката трябва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат настъпващите промени, в резултат на интервенциите.

XI. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

В съответствие с чл. 11, ал.3 от Закона за енергийна ефективност органите на държавната власт ежегодно изпращат отчет до изпълнителният директор на Агенцията по енергийна ефективност, съгласно утвърдения от него образец и указания за изготвянето му.

XII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Реализирането на националната политика по енергийна ефективност, транспонирана в Закона за енергийната ефективност, е приоритет, който ще окаже значително въздействие върху конкурентоспособността на българската икономика и опазването на околната среда - в частност в област Добрич. Въвеждането на енергийно ефективни технологии за производство ще понижи енергийните разходи и ще осигури по-голям дял на независимост на българската страна от външни енергийни доставки. Важен резултат ще бъде и количеството спестени емисии на парникови газове, което ще се отрази положително върху околната среда и опазването на почвите и водите. Подобряването на показателите на околната среда е свързано с поетите задължения на Република България относно Рамковата конвенция на ООН по Изменение на климата и Протокола от Киото за намаляване на емисиите на парникови газове.